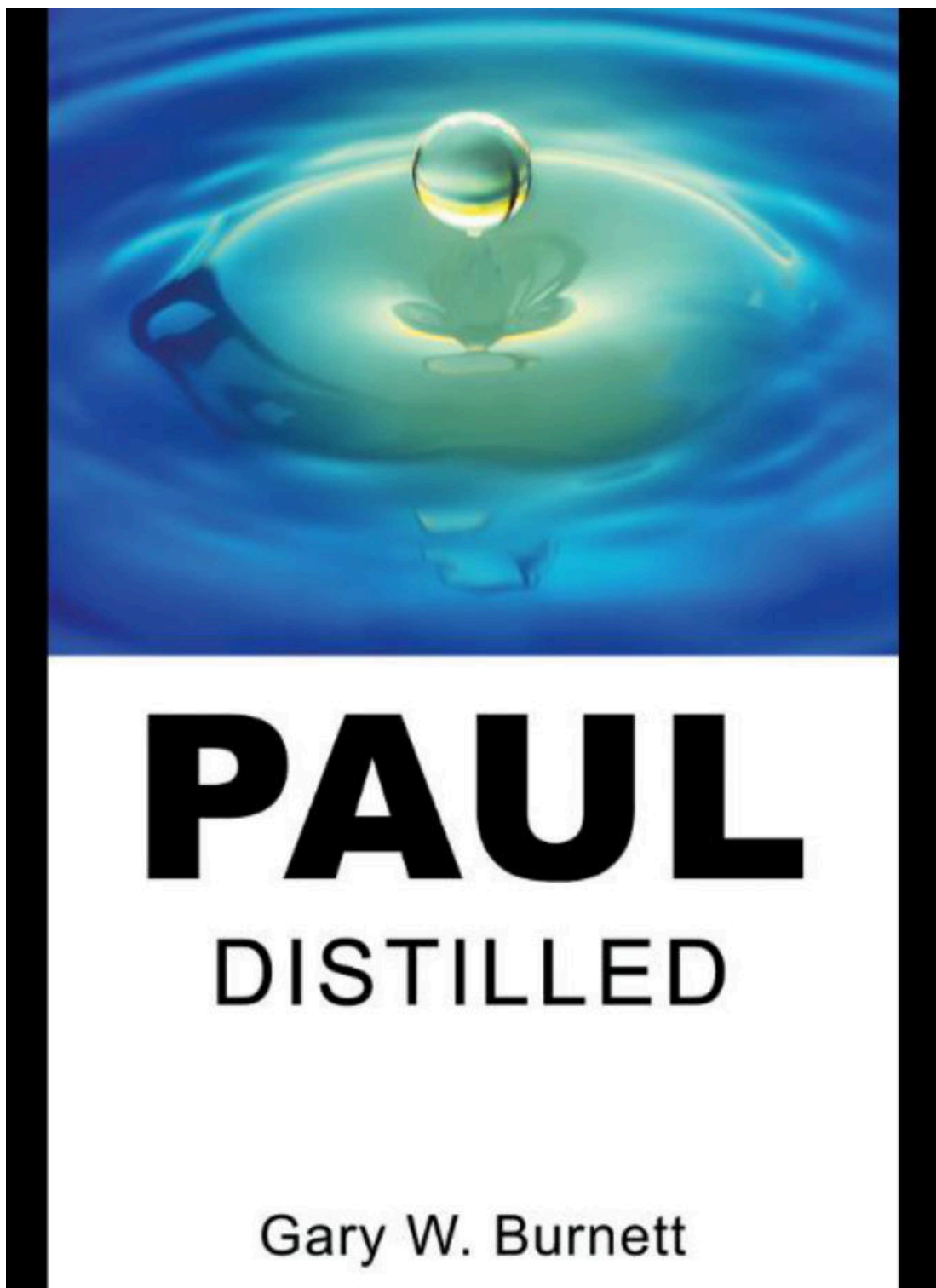

Paul Distilled by Gary W. Burnett

Gary W. Burnett · Traducere în limba germană: Hans-Jörg Ronsdorf · aprilie 2022 · revizuit în octombrie 2026

Pavel distilat (Lucrarea și mesajul său pe scurt)

Burnett a fost profesor de teologie la Belfast.

Aici își prezintă cartea:

[Paul Distilled by Gary W Burnett - YouTube](#)

Aici găsiți pentru fiecare capitol un rezumat scurt și recomandabil: [Fitzroy Sunday Nights - YouTube](#)

Introducere

Capitolul 1: Dragostea lui Dumnezeu care schimbă lumea

Capitolul 2: Dragostea este un verb

Capitolul 3: Evanghelia

Capitolul 4: Dumnezeuul răstignit

Capitolul 5: Învierea a început

Capitolul 6: Duhul care dă viață

Capitolul 7: Isus, singurul adevărat Domn al lumii

Capitolul 8: A fi neprihănirea lui Dumnezeu în lume

Capitolul 9: Iubirea radicală de pace

Capitolul 10: Aduceți-vă aminte de cei săraci

Capitolul 11: Antidotul împotriva fricii

Capitolul 12: Pavel și femeile în funcții de conducere

Capitolul 13: Să schimbăm lumea împreună

Capitolul 14: Să aducem totul din nou acasă

Pavel și femeile în funcții de conducere

Femeile în secolul I

Pentru Pavel era de cea mai mare importanță ca vestea bună despre Isus, Mesia, să fie valabilă pentru toți oamenii. Darul vieții făcut de Dumnezeu, noua creație, era fără deosebire și străpungea toate barierele omenești. Lumea lui Pavel era foarte ierarhică, iar când a întemeiat comunități de urmași ai lui Isus, a trebuit să se asigure că ele înțeleg efectul deplin al Evangheliei. Le-a spus că toți oamenii sunt egali în Hristos. De aceea, aceste comunități nu mai puteau tolera deosebiri întemeiate pe apartenența etnică – dacă cineva era iudeu sau dintre neamuri –, pe statutul social și economic – dacă cineva era rob sau slobod – sau pe sex – dacă cineva era bărbat sau femeie. În lumea lui Pavel, atât în patria sa, iudaismul, cât și, în general, în cultura elenistică a secolului I, femeile erau cetățeni de mână a doua. Disprețul față de femei era larg răspândit. Dramaturgii și filozofii le defăimau pe femei fără ocolișuri – Euripide le numea „această făptură a pierzării”, în timp ce Aristotel considera femeia „un bărbat diform”. Existau, ce-i drept, câteva excepții, dar în general femeile erau tratate ca proprietate a soțului lor, nu primeau o educație formală și, în ansamblu, nu erau tratate ca persoane depline.

În tradiția iudaică, femeia era în general puțin prețuită. Istoricul iudeu Iosif Flavius, din secolul I, spunea că femeia este „în toate lucrurile inferioară bărbatului”, iar filozoful iudeu Filon credea că

femeile sunt „prin natura lor nedesăvârșite și stricate”, iraționale și „nu egale cu bărbatul în cinste”. Sirah, din secolul al II-lea, spunea că „femeile aduc rușine”, iar în Testamentul lui Ruben se spune pe față că „femeile sunt rele”. În sinagogile iudaice din vremea aceea, femeile trebuiau doar să asculte și nu aveau voie să vorbească; nu erau considerate participante depline la adunare. Era o lume a bărbaților.

Pavel și femeile

Astăzi avem adesea impresia că, în privința femeilor, Pavel nu se deosebea prea mult de cultura în care trăia. Unii cred că felul în care Pavel le vedea pe femei este pur și simplu complet învechit și nu mai este relevant pentru lumea modernă, în care știm cu toții că bărbații și femeile au drepturi egale. Trebuie să-l uităm pe Pavel. El este pur și simplu sexist, poate chiar misogin. Pentru alții, Pavel este adus ca dovadă că numai bărbații ar trebui să fie învățători și conducători în biserică. Confesiuni întregi le exclud și astăzi pe femei de la conducere. Pentru unii, bărbații și femeile sunt doar complementari, și nu egali în valoare, iar bărbații sunt cei care trebuie să aibă autoritatea în căsnicie și în biserică. Dar ambele concepții despre Pavel interpretează greșit ce citim în epistolele sale și înțeleg greșit lumea secolului I. Căci o citire atentă a epistolelor lui Pavel ne duce la o concluzie cu totul diferită. Pentru Pavel, femeile și bărbații depind unii de alții (1 Corinteni 11:11), trebuie să se supună unii altora (Efeseni 5:21) și au drepturi egale în ce privește relațiile sexuale în căsnicie (1 Corinteni 7:3). Pentru Pavel, toate darurile Duhului erau la dispoziția oricui, indiferent de sex, și fiecare trebuia să umble după darurile duhovnicești, mai ales după prorocie, femei la fel ca bărbați. Toți urmașii lui Isus, femei și bărbați, erau deopotrivă „în Hristos” și erau schimbați după chipul lui Hristos (2 Corinteni 3:18).

Pe lângă aceasta, este limpede că Pavel accepta femei în rol de conducere în slujire. Pentru el, femeile erau, la fel ca bărbații, parteneri demni de încredere și egali. El numește femei „împreună-lucrătoare”, „care au luptat alături de el pentru Evanghelie” și „tovarășe adevărate”. Când vedem că Pavel folosește aceste denumiri pentru femei, ca și „diaconiță”, „conducătoare”, „împreună-lucrătoare în Hristos Isus” și, cum vom vedea îndată, „apostol”, se conturează o imagine a lui Pavel care este în contrast izbitor cu lumea în care a trăit și, de asemenea, cu felul în care este adesea prezentat astăzi. Oamenii care vor să restrângă rolul femeii în biserică trimit de obicei la două versete din 1 Corinteni și 1 Timotei. Este important, ce-i drept, să luăm cunoștință de aceste versete, dar ele nu sunt cu adevărat punctul de plecare potrivit atunci când ne gândim la Pavel.

Vechiul Testament și Isus

Este important să ne amintim că Pavel era iudeu și își cunoștea bine Scripturile iudaice, în care găsim minunate femei conducătoare, precum Maria (Miriam), sora lui Moise și a lui Aaron, conducătoarea profetică a lui Israel și conducătoarea cântării; Debora, o altă prorociță, care și-a condus țara cu mare succes în vremea judecătorilor; și Hulda, pe care împăratul Iosia a preferat-o tuturor prorocilor bărbați. Niciuna dintre ele și nici vreuna dintre împărătesele încoronate ale lui Israel nu a fost vreodată criticată pentru rolul ei de conducere pe motiv că era femeie. Apoi o avem pe vestitoarea Evangheliei din Isaia 40:9, care vestește vestea bună a venirii Împărăției lui Iahve. Ebraica arată aici limpede că predicatorul este o femeie, lucru care se pierde în cele mai multe dintre traduceri noastre germane. În Psalmul 68:11 sunt în prim-plan alte predicatori: „Domnul vestește cuvântul, iar femeile care îl vestesc sunt o oaste puternică”. Și, firește, nu trebuie să uităm prezicerea prorocului Ioel că Dumnezeu își va turna Duhul, așa încât „fiicele și fiii voștri vor proroci” – preluată, după cum se știe, de Petru în predica sa de la Rusalii, când i-a explicat mulțimii ce se întâmpla. Și nici nu trebuie să uităm cum îl descriu Psalmii,

Isaia, Osea și Deuteronomul pe Dumnezeu ca pe o mamă. În ciuda aprecierii negative a femeilor de către contemporanii săi, Pavel își cunoștea Biblia și era pe deplin conștient de puternica tradiție de femei conducătoare, prorocițe și predicatori care era moștenirea lui.

Și a fost învățat de Gamaliel, care era foarte venerat de generația lui și de generațiile următoare. După tot ce știm, Gamaliel era altfel decât alți rabini ai iudaismului fariseic, care aveau o părere foarte proastă despre femei. În zicerile sale, transmise în Mișna, Gamaliel le afirmă pe femei, le tratează ca egale cu bărbații, le promovează binele și nu vorbește niciodată disprețuitor despre ele – cu totul spre deosebire de alți învățători rabinici care, după cum am văzut, erau de-a dreptul misogini. Pavel avea înaintea ochilor și exemplul lui Isus, care, spre deosebire de alți învățători ai vremii Sale, le îngăduia femeilor să stea la picioarele Lui și să învețe. Isus primea cu bucurie urmașe, iar întâlnirile cu femei precum samariteanca de la fântână, în care a încălcat mai multe convenții sociale, mărturisesc despre felul pozitiv în care le accepta pe femei. Au fost nenumărate femei atinse de mâinile Lui vindecătoare, între care multe care fuseseră socotite necurate din punct de vedere ritual. Pe lângă aceasta, după învierea Sa, Isus i S-a arătat întâi Mariei Magdalena și a arătat astfel că respecta mărturia unei femei, contrar culturii dominante de atunci. Iar autorii Evangheliilor au fost gata să numească femeile drept primii martori ai învierii, deși cuvântul unei femei nu era în general admis în fața instanței.

Fără îndoială, toate acestea au contribuit la felul în care gândea Pavel despre femei. Ce citim despre Pavel în Faptele apostolilor și în epistolele sale descoperă un Pavel care era contracultural și radical în afirmarea femeilor. Pentru Pavel, bărbații și femeile erau răscumpărați deopotrivă în Hristos, erau una în trupul lui Hristos, erau deopotrivă preoți în Împărăția lui Dumnezeu, Duhul fusese turnat deopotrivă peste ei și amândoi trebuiau să se slujească unul pe altul și să slujească lumii cu smerenie și dragoste. Liniile mari ale teologiei sale spun foarte mult despre egalitatea femeilor și a bărbaților în biserică. Și gândiți-vă la 1 Tesaloniceni 2:7, unde Pavel se înfățișează ca o mamă care alăptează. Nu este ceea ce te-ai aștepta dacă Pavel ar fi fost tipicul șovin care își ocrotește fragilul ego masculin!

Să începem cu Romani 16

Ca să aflăm ce credea Pavel despre femeile în funcții de conducere, trebuie să începem cu marea sa epistolă către Romani. Și trebuie să deschidem capitolul 16. Cred că cei mai mulți dintre noi am trecut în grabă peste acest capitol – pare să fie doar o înșiruire de nume, de oameni pe care Pavel îi salută. Dar acesta este de fapt un capitol foarte interesant. Pavel nu fusese niciodată la Roma. În această epistolă, în care vrea să câștige sprijinul romanilor pentru misiunea pe care o plănuia în Spania, el îi salută cu grijă pe conducătorii bisericilor din casele din Roma. Biserica din Roma nu era o adunare mare, ci un șir de grupuri mici care se întâlneau în casele oamenilor, adesea în locuințe închiriate, înghesuite. Pe baza numelor din capitolul 16 putem recunoaște multe – unele sunt nume de sclavi, unele sunt nume evreiești și unele sunt nume păgâne. Iar unele dintre ele sunt nume de femei. Oameni ca Prisca, Trifena, Trifosa, Maria, Persida și Iulia. Toate conducătoare sau împreună-conducătoare ale unor mici comunități de credincioși din Roma. De fapt, mai mult de două treimi dintre colaboratorii pe care Pavel îi laudă aici pentru lucrarea lor creștină sunt femei. Dar există trei femei care ies în evidență în mod deosebit.

Fivi

În primul rând: Fivi, despre care Pavel spune că este o slujitoare sau diaconiță a bisericii din Chencrea. Unele traduceri au ales „diaconiță”, dar în greacă nu există un astfel de cuvânt. Dacă ne uităm la felul în care Pavel folosește acest cuvânt în alte locuri, nu poate exista cu adevărat nicio îndoială că Fivi este o

conducătoare a bisericii din Corint, unde se afla Pavel când a scris epistola. Dacă privim cu atenție limbajul și cuvintele pe care Pavel le folosește în versetele 1 și 2, atunci Fivi, după tot ce știm despre scrisorile din acea vreme, este o persoană cu o anumită vază și este o conducătoare în biserica din Corint, căreia i s-a încredințat să ducă la Roma foarte importanta epistolă a lui Pavel.

În vremea aceea era obișnuit ca persoana care aducea scrisoarea să o citească cu voce tare și să le-o explice destinatarilor. Nu-i așa că este interesant? Epistola lui Pavel către Romani era enorm de importantă pentru el – nu fusese acolo, dar voia să câștige sprijinul acestor creștini ca să ducă vestea bună în vestul imperiului și de aceea este foarte atent când își explică înțelegerea Evangheliei. Cui îi încredințează epistola? Lui Fivi, această femeie cu rol de conducere, care o duce la Roma. Devine și mai interesant – căci este probabil ca Fivi, când a ajuns la Roma, să fi mers, după practica obișnuită, prin diferitele biserici din case și să fi citit epistola cu voce tare (să ne gândim că, din cauza greutăților legate de citit și scris, oamenii mai degrabă auzeau epistola decât o citeau) și apoi să se fi așezat cu grupurile ca să se asigure că înțeleg ce voia Pavel să spună.

Ne-am putea închipui că Pavel a stat împreună cu Fivi în Corint, a trecut cu ea prin epistolă și i-a spus cum voia să fie citită, ce voia să sublinieze și ce părți va trebui probabil să explice ea. Fivi – o conducătoare de biserică, căreia apostolul i-a încredințat să explice și să învețe epistola lui către Romani – nu se potrivește deci deloc cu ceea ce am auzit de la Pavel despre femeile conducătoare și învățătoare.

Prisca

Prisca, sau Priscila, cum o numește Luca în Faptele apostolilor, era o persoană cu care Pavel a lucrat pentru Evanghelie împreună cu soțul ei, Acvila. Din cele 6 mențiuni, de patru ori Prisca este menționată înaintea soțului ei, ceea ce era neobișnuit în cultura greacă și ebraică și arăta rolul important, poate chiar mai important, pe care îl avea ea în slujirea cuplului. Amândoi – inclusiv, firește, Prisca – sunt scoși în evidență de Luca drept învățători ai lui Apolo, care a devenit o figură importantă printre primii urmași ai lui Isus. Știm deci deja din Faptele apostolilor că Prisca a fost o conducătoare de biserică și o învățătoare care i-a învățat pe bărbați. În vremea când Pavel a scris Epistola către Romani, cei doi se stabiliseră la Roma și conduceau o biserică în casa lor. Pavel îi salută călduros, punând din nou numele Priscăi pe primul loc.

Iunia

Dar apoi mai este Iunia, care apare în versetul 7. „Salutați-i pe Andronic și pe Iunia, rudele mele, care au fost în închisoare cu mine; ei sunt cu vază între apostoli și au fost în Hristos înainte de mine.” Vechea New International Version și unele traduceri redau aici numele ca Iunias, ceea ce sugerează că ar fi vorba de un bărbat, dar numele este Iunia, un nume feminin latin, dat sclavelor sau femeilor eliberate. În literatura vremii există multe exemple ale acestui nume de femeie, dar niciunul al unui nume de bărbat, Iunias. Din fericire, nu mai există dispută cu privire la semnificația numelui, iar noua New International Version are acum Iunia. Iunia a fost o femeie, probabil soția lui Andronic. Motivul pentru care s-a încercat în trecut să se facă din Iunia un bărbat sunt cuvintele următoare, în care Pavel spune că această pereche era „cu vază între apostoli”. Într-o biserică dominată de bărbați, ideea că o femeie ar putea fi apostol nu se potrivea. În mod uimitor, dacă ne uităm la istorie, învățați bărbați au schimbat textul grecesc literalmente, ca să facă dintr-un nume de femeie fără echivoc un nume masculin, și anume Iunias. Merită să aflăm câte ceva din această istorie.

Cercetătorii Bibliei folosesc un text compus al Noului Testament grecesc – o versiune care, după examinarea a mii de manuscrise vechi, redă cel mai probabil scrierea originală. În textele compuse ale Noului Testament grecesc, de la Reformă până la ediția lui Nestle a Noului Testament grecesc din anul 1927, Iunia din Romani 16 era o femeie. Dar apoi Nestle a hotărât că numele trebuie să fie masculin, și astfel a apărut brusc „Iunias”, iar Iunia a devenit o notă de subsol. Cincizeci de ani mai târziu, textul grecesc alcătuit de învățați a renunțat chiar și la nota de subsol. Abia în anii 1990 s-a făcut corectura și s-a lămurit ce știau toate manuscrisele grecești vechi și toți învățații din vechime: Iunia a fost o femeie.

Dar, deși astăzi toată lumea este de acord cu aceasta, au existat unii cărora le era atât de neplăcut ce spune de fapt Pavel în acest verset – că Iunia, o femeie, a fost apostol –, încât au încercat să schimbe „cu vază între apostoli” în „bine cunoscuți apostolilor”. Așa este, de exemplu, în English Standard Version.

Dar pentru toți Părinții Bisericii din primele veacuri, care vorbeau greaca și știau foarte bine cum se traduce un cuvânt, sensul expresiei era „cu vază între apostoli”!

Iată ce avea de spus Ioan Gură de Aur în secolul al IV-lea:

Deja a fi apostol este un lucru mare, dar a te și remarca între ei – gândiți-vă ce minunată laudă este aceasta. Cinste cui se cuvine cinstea! Cât de mare a fost înțelepciunea acestei femei, de vreme ce a fost socotită vrednică chiar să poarte titlul de apostol.

Iunia a fost o femeie și a fost apostol, o conducătoare cu vază în biserică în vremea lui Pavel.

Dacă este așa, împreună cu Fivi, Prisca și celelalte femei conducătoare de biserică din Romani 16, atunci concluzia este inevitabilă – femeile au jucat în primele grupuri creștine un rol deplin în conducere și în învățătură, la fel ca bărbații. **Fiindcă este așa, toate celelalte texte despre care credem la prima vedere că ar fi în contradicție cu Romani 16 trebuie privite în lumina acestui text.** Acesta este, împreună cu mărturia Faptelor apostolilor, locul potrivit de la care să pornim.

Alte texte

Cele două texte deja amintite, din Epistola întâi către Corinteni și din Epistola întâi către Timotei, apar atunci ca niște excepții izolate, și sunt multe de spus despre fundalul acestor versete, lucruri care ne-ar opri să declarăm universal valabil ceea ce spune Pavel aici. **Ar fi neobișnuit pentru niște creștini care cred în Biblie să-și formeze o părere teologică doar pe baza a două versete, fără să țină seama de mărturia puternică a restului Noului Testament. Dar, din păcate, exact asta s-a întâmplat.**

Dacă doriți să vă ocupați mai îndeaproape de această temă, cea mai amănunțită cercetare a acestor două texte o găsiți în cartea lui Philip Payne *Man and Woman, One in Christ*. Pe scurt, în cercetarea sa atentă a textului, Payne ajunge la concluzia că 1 Timotei 2:8-15 trebuie citit în lumina intenției lui Pavel de a se opune învățaturii false care le influențase puternic pe unele dintre femeile din Efes, ale căror activități de răspândire a acestei învățături trebuiau oprite. Nimic din acest pasaj nu susține „o interdicție generală pentru femei de a învăța pe alții sau de a exercita autoritate asupra bărbaților” și nici concepția că „femeile sunt, prin natura lor, nepotrivite să învețe pe alții sau să exercite autoritate asupra bărbaților în chestiuni duhovnicești sau de altă natură”. Tot așa, spune el, „Pavel nu generalizează această interdicție specială pentru toate bisericile și pentru toate timpurile”.

Cercetarea lui asupra lui 1 Corinteni 14:34-35 este chiar și mai amănunțită și, împreună cu alți învățați conservatori, el ajunge, pe baza dovezilor din manuscrisele grecești vechi, la concluzia că aceste

versete sunt probabil o adăugire a altor copii și probabil nu făceau parte din epistola originală a lui Pavel.

Există deci motive foarte bune să nu considerăm aceste două texte normative sau în vreun fel reprezentative pentru ceea ce credea Pavel despre femeile ca învățătoare și conducătoare în biserică.

Femeile în conducere

Mai sunt și alte locuri din epistolele lui Pavel care trebuie cercetate, dacă vrem să ne facem o imagine mai cuprinzătoare despre ceea ce credea Pavel despre femeile din biserică și despre relațiile din familie. Am vrut doar să corectăm concepția dominată de bărbați, care predomină în biserică și care a deformat ceea ce are de spus Pavel despre femeile în slujire, în învățătură și în conducere. Pasajul din Romani 16 trebuie neapărat luat în seamă când citim tot ce are de spus Pavel despre această temă. Este important să luăm în seamă și 1 Corinteni 11, unde Pavel pornește de la faptul că femeile au voie să proorocească în public în biserică.

Încet-încet, se pare că lui Pavel i s-a făcut, pe nedrept, o reputație proastă. Se pare că femeile au fost puternic dezavantajate de-a lungul secolelor și că Biserica creștină a pierdut mult nepermițându-le femeilor să urmeze o chemare la slujirea creștină.

Aceasta este o pată rușinoasă în istoria Bisericii. Este de mult timpul ca fiecare biserică, confesiune și grupare creștină să se îngrijească ca femeile să primească posibilitatea de a-și împlini pe deplin rolul de slujitoare ale harului lui Dumnezeu, ale Cuvântului și ale îngrijirii sufletești.

Trebuie să luăm în serios cuvintele lui Pavel: pentru el nu mai erau nici robi, nici slobozi, nici iudei, nici greci, nici bărbați, nici femei – toți suntem una în Hristos. Deosebirea dintre bărbat și femeie, ca și celelalte două împărțiri pe care le menționează aici Pavel, sunt desființate în trupul lui Hristos.

Acesta nu este doar un comentariu la faptul că poziția duhovnicească a femeilor și a bărbaților înaintea lui Dumnezeu este aceeași – cuvintele lui Pavel „fiindcă toți sunteți una în Hristos Isus” din Galateni 3:28 au efecte asupra realității sociale a comunității creștine. Într-un verset paralel, Coloseni 3:11, din versetele dinainte și de după reiese limpede că Pavel vede depășirea acestui fel de dezbinări ca pe un efect practic asupra vieții comune a Bisericii.

Iar aceasta ne aduce înapoi la marile teme ale Evangheliei la care ne-am gândit. În Isus, Dumnezeu a venit ca să-Și mântuiască și să-Și înnoiască lumea și ca să ne facă oameni întregi. Aceasta înseamnă că între noi nu există deosebiri sociale, de clasă sau de castă. Nu pot exista nici separări etnice sau rasiale, pentru că fiecare dintre noi, cel răscumpărat de Hristos, este liber să-L iubească și să-L slujească lui Dumnezeu așa cum ne-a chemat El. Și exact același lucru este valabil pentru femei și bărbați.

Pavel s-ar împotrivi hotărât oricărei abordări care le înjosește pe femei, le discriminează și spune că nu au voie să facă una sau alta în biserică. Aceasta ține atât de mult de vechea rânduială. Există o nouă creație.

Îi slujim cu smerenie Domnului Hristos împreună, femeie și bărbat, după cum ne dă Dumnezeu har și putere.

Reflecție

Ce experiențe ați avut cu felul în care au fost tratate femeile în bisericile cu care ați avut de-a face? Vă surprinde povestea luniei din Romani 16? Ce urmări are faptul că Pavel o numără pe lunia printre

apostoli? **Credeți că ceea ce scrie în Faptele apostolilor și în Romani 16 despre femeile în slujbe de conducere ar trebui să aibă mai multă greutate decât textele din 1 Corinteni 14 și 1 Timotei 2?**

Cum pot bisericile să refacă echilibrul dintre femei și bărbați în conducere?

Burnett, Gary W.. Paul Distilled, Wipf & Stock. Versiunea Kindle.

Traducere în limba germană de Hans-Jörg Ronsdorf, cu amabila permisiune, folosind www.deepl.com

22 aprilie 2022